

Специфіка ж сировинного сільськогосподарського сектора, характерними рисами якого є сезонність виробництва, велика залежність від погодно-кліматичних умов, значний часовий розрив між періодом виробництва і періодом реалізації, низька цінова еластичність попиту і пропозиції продовольчої сировини і, як наслідок, високий ступінь ризику, визначає об'єктивну необхідність тісної взаємодії між висхідними та низхідними галузями продовольчої сфери. Саме невизначеність і непередбачуваність ринку сільськогосподарської сировини стали основними спонукальними факторами для формування агропромислових структур за принципом вертикальної інтеграції.

Список використаних джерел

1. Балабанова, Л.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств : Монографія / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. – 294 с.
2. Горкавий, В.К. Використання статистичних методів в маркетингових дослідженнях [Текст] / В.К. Горкавий, О.В. Іващенко // Економіка АПК. – 2008. – № 7 (165). – С. 105–111.
3. Іващенко О.В. Економічна сутність категорії «ринок» / О.В. Іващенко // Вісник ХНАУ. Серія «Економіка і природокористування». Випуск 5. – Х : ХНАУ, 2007. – С. 161–165.
4. Мандич, О.В. Ринкова позиція сільськогосподарських підприємств – виробників зерна [Текст] / О.В. Мандич // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). Випуск 1. – Мелітополь: ТДАТУ, 2013. – С. 337–342.
5. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації) [Текст] : навч. посібник / За ред. І.Ю. Сіваченка. – Київ: ЦНЛ, 2003. – 186 с.

Бокій Олена
науковий співробітник
Інститут продовольчих ресурсів НААН
м. Київ

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА РОЗВИТОК ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИСТЕМИ

Основу економічної безпеки становить забезпеченість населення якісним продовольством в достатніх обсягах, оскільки воно в першу чергу забезпечує життєдіяльність людини. Продовольча система, на думку М. Сичевського та Л. Дейнеко [1], це цілісна система, в якій виробництво продовольства, переробка, розподіл і споживання інтегровані для підвищення їх екологічної, економічної та соціальної ефективності. Її становлення та функціонування залежать від соціальних, політичних, економічних та природних умов, рівня освіти, наукових розробок, а також кваліфікації персоналу. Важливий вплив на розвиток продовольчої системи мають соціально-економічні трансформації, оскільки завдяки змінам та реформам в усіх сферах життєдіяльності людини відбувається перехід на вищий рівень економічного розвитку, долаються кризові явища.

Трансформаційні процеси виступають двигуном розвитку економіки та суспільства, становлення державного устрою. Досвід розвинених країн світу свідчить, що прогресивні трансформаційні перетворення та активна державна соціальна політика повинні характеризуватися високим рівнем цільової спрямованості, їх принципи й методи — узгоджуватися із загальним курсом реалізації стратегічно важливих економічних реформ [2]. Теорію транзитології, що вивчає трансформації соціально-економічних систем, зокрема перехід до різних ступенів розвитку економіки, було сформовано нещодавно, наприкінці ХХ сторіччя. Найважливішим критерієм терміну завершення трансформаційного процесу є критерій досягнення поставленої мети реформ [3].

У багатьох країнах світу програми трансформаційних економічних реформ залишалися на стадії їх розробки. Вчені розглядають альтернативні варіанти часового простору реформ – «довгого шляху» (Б Мур, З. Панкратов та ін.), а також – «демократичного прориву» (У. Ростоу, Є. Гайдар). Приклад «демократичного прориву» – «шокові терапії» в Росії та Польщі. За рік до розпаду Радянського Союзу, у 1990 р. було розроблено програму Шаталіна–Явлінського «500 днів», що передбачала у нереальні і стислі строки здійснити приватизацію державної власності, децентралізацію управління економікою та розвиток підприємництва. Вона не могла бути втілена у повній мірі, оскільки в країні не було створене громадянське суспільство, а влада не надала можливості реформаторам втілити радикальні заходи. Успішним був польський план Л. Бальцеровича, який було прийнято у 1989 році. Польські реформи на основі пакету із 11 основних законів (щодо зниження податків для підприємців, митного права, пільг інвесторам, антиінфляційних заходів, фінансування малого та середнього бізнесу, захисту робітників від звільнення тощо) передбачали швидке перетворення економіки країни від системи централізованого планування до ефективних методів ринкового господарювання. На виконання плану модернізації країни було виділено кредити Світового банку за підтримки Міжнародного валютного фонду. Серед цих заходів були непопулярні – уряд припинив утримувати ціни на продовольство, енергоресурси для населення подорожчали в чотири рази. Пенсійний вік було підвищено на 5 років, обмежено пільговий вихід на пенсію. Для підприємств продовольчої та вугледобувної галузей було відмінено державні субсидії. У 2014 р. ВВП Польщі, за даними Всесвітнього банку [4], перевищив ВВП України у 2,5 рази. Скоротилися темпи інфляції, відбулася детінізація бізнесу. Дрібний та середній бізнес забезпечують половину ВВП країни. Гуртові ринки, які було створено в Польщі, призвели до розвитку сільськогосподарського маркетингу у світі. Наразі, за даними Євростату [5], в Польщі – найдешевші продукти в Євросоюзі. У 2014 році ціни на продовольство тут становили 61% від загальноєвропейського рівня. У Литві цей показник сягав 78% в Латвії – 87%. Інші сусіди Польщі теж не витримують конкуренцію: Чехія – 81 %, Словаччина – 88 %, Німеччина – 109%. На ціни продовольства у Польщі вплинуло також зниження ПДВ на харчові продукти до 5%, обіг національної валюти. В той же час Литві та Латвії ПДВ дорівнює 21%, в Україні – 20%.

В Україні впродовж останніх років скоротилися обсяги виробництва соціально значущих харчових продуктів, відсутня в достатній кількості сільськогосподарська тваринна сировина. Виробничі потужності харчової промисловості потребують

переоснащення, працівники – гідної оплати праці та підвищення кваліфікації. Знижується купівельна спроможність населення. Вітчизняна продовольча система потребує модернізації, притоку інвестицій та здійснення реформ у сфері економіки та соціальних відносин. Впровадження дієвих заходів в межах Стратегії сталого розвитку «Україна 2020» [6], Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року [7] планів реформаторів української економіки дозволить підняти національну продовольчу систему на якісно новий рівень.

Список використаних джерел

1. Сичевський, М. П. Організаційно-економічна сутність категорії «Продовольча система» / М.П.Сичевський, Л. В. Дейнеко // Продовольчі ресурси. Серія : Економічні науки. – 2014. – № 3. – С. 4–9.
2. Торкатюк, В.І. Соціально-економічна трансформація розвитку України [Електронний ресурс] / В.І.Торкатюк, В.В.Коненко. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/29753/1/10.pdf> (дата звернення : 16.05.2016). – Назва з екрана.
3. Жилияєв, І. Коли завершаться соціально-економічні трансформації в Україні? [Електронний ресурс] / І. Жилияєв. – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2008/7-8/200812.html> (дата звернення : 16.05.2016). – Назва з екрана.
4. Офіційний сайт Всесвітнього банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org (дата звернення : 16.05.2016). – Назва з екрана.
5. Офіційний сайт Євростат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/>
6. Стратегія сталого розвитку «Україна 2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення : 16.05.2016). – Назва з екрана.
7. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248907971> (дата звернення : 16.05.2016). – Назва з екрана.

Буткевич Христина

студентка

Науковий керівник: к.е.н., старший викладач Лантєва В.В.

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

На сучасному етапі для підприємства вкрай важливими є чітке орієнтування в складній системі ринкових відносин, правильна оцінка виробничого і економічного потенціалу, стратегії майбутнього розвитку, фінансового стану свого та підприємств-партнерів. Це спричиняє необхідність і значущість систематичної оцінки фінансової стійкості підприємства. За допомогою якої розробляється правильна стратегія і тактика розвитку підприємства, обґрунтовуються плани й управлінські рішення, контролюється їх виконання, оцінюється платоспроможність і ліквідність, зміцнюється фінансова стабільність.